

Tegen de stroom in

Heel Friesland de eerste twee weken van juli „vrij van voertuigen op fossiele brandstoffen”. Ambitieuzer plan valt nauwelijks te verzinnen, maar anno LF2018 kan er veel. En als het niet helemaal lukt, is er altijd nog de *legacy*.

De organisatie afficheert de Elfwegentochtfinale als bonte stoet. Die lijkt letterlijk spookrijdend over de Wâldwei te trekken, maar dat is een slordigheid in het ontwerp van de poster. In werkelijkheid gaat de optocht westwaarts, met de zon in de linkerflank dus.

WILLEM BOSMA

De Elfwegentocht is als veertiendaags evenement onderdeel van de officiële LF2018-programmering. Aan de wortel staan de Amsterdamse stichting Urgenda, die met praktisch klimaatactivisme bedrijfsleven en overheid achter de broek zit, en de Akkrumer energie-ambtenaar en -enthousiastmeur Bouwe de Boer. Als het wat moet worden met de naleving van het klimaatakkoord van Parijs (november 2015), dan moeten de mouwen worden opgestroopt, is hun devies. Urgenda-directeur Marjan Minnesma werd die herfst actief betrokken bij de Culturele Hoofdstad als coprogrammeur voor het onderwerp *Energy Now*. Dat er 'Fossielvrije Weken' voor het wegverkeer zijn uitgerold, is volgens de overlevering de verdienste van Friese mbo-scholieren die daar op zouden hebben aangedrongen.

Sinds eind vorig jaar steunt de Elfwegentocht metterdaad op brainstormende, knutselende en flyerende scholieren en studenten, van basisonderwijs tot en met hogescholen. Een kleine staf onder leiding van projectleider Tsjard Hofstra (Wommels) probeert droom en daad op één lijn te krijgen. Dat is vooral veel geregeld met gemeentebesturen, Rijkswaterstaat, benzinepomphouders en ov-bedrijven. Dat heus niet letterlijk iedereen het van 1 tot 15 juli zonder benzine en diesel zal willen of kunnen redde, hoeft Hofstra niet te worden voorgekauwd. „Wy rjochtsje ús op *the willing*. Op it fjirdepart fan de minsken dy't it jier begjinne mei goeie foarnimmens.” Deelname aan de Elfwegentocht staat iedereen vrij. De activiteiten worden gefaciliteerd door kleine en grote bedrijven die zakelijk brood zien in fossielvrij vervoer. Dan gaat het om busvervoerder Arriva, maar

Streamer hart/regio over 4 regels

ook om autoleasebedrijven, Spijkstaal en zelfs de Duitse fabrikant BMW, die een aantal elektrische modellen beschikbaar stelt. „Dat binne blikfangers, lykas ek de futuristyske parade fan skjin ferfier op 14 juli tusken Nijegea en Ljouwert”, zegt Hofstra. „Mar elektryske weinen moatte net de haadline wurde. De sljochtwei fyts en it iepenbier ferfier binne der ommers al en dy hawwe har al lang bewiisd.” Juist de betrokkenheid van schooljeugd houdt dat venster wijd open, is Hofstra's ervaring. „De bern brúze fan ideeën. Jou bygelyks fytsen foarrang op auto's dy fjirtjin da-

In november 1973 was het eenvoudig, toen de overheid autoloze zondagen verordonneerde. Zachte weggebruikers namen vrolijk bezit van het anders zo drukke Vrijheidsplein. FOTO ARCHIEF LC

gen, sizze se, en progammearje stopljochten yn har foardielen en dat fan de bussen.” De Elfwegentocht is voor een groot stuk marketing. In dit opzicht is de betrokkenheid van scholen en hun leerlingen een ijzersterk punt. Hofstra: „Al dy bern hawwe ek âlden, dy't de auto fanselssprekkend fine. Der wurdt praat en nochris praat.” Om de vervoersweken cachet te geven zullen de elf andere provincies elk op een andere dag een thematische optocht naar Leeuwarden organiseren, bestaand uit fietsen, scooters en auto's die hooguit stroom van het openbare net halen. Dorpen tonen zich vindingrijk in alternatief vervoer. Eigenaars van windturbines willen gratis oplaadpunten inrichten bij hun molen. Hofstra merkt dat grote werkgevers wel wat extra's willen doen, dat de twee fossielvrije weken ontstijgt. Zo trekt het CJIB (Boetekantoor) de drempel voor een parkeerkaart op

van 10 naar 15 kilometer woon-werkafstand. Het uiteindelijke doel van de Elfwegentocht is bewustwording, aldus de projectleider: „Dat is in drege omslach. Alden moatte wer ree wêze tsjin de bern t sizzen: de skoalle is hjir mar 10 kilometer wei, do giest mar op'e fyts. En dan sels praktisearje wat se bern foarhâlde”. Dat in werkelijkheid lang niet iedereen mee zal doen, deert de initiatiefnemers niet. Benzinepompen zullen 'gewoon' brandstoffen blijven leveren, al worden de exploitanten wel gekieteld met het idee om begin juli aan schoon verkeer toch vooral koffie en repen te verkopen. De met de Elfwegentocht gekweekte *goodwill* moet worden verzilverd met een congres, waar bedrijven en instellingen worden uitgenodigd om geheel fossielvrij te worden: hun gebouw, hun verkeer en hun activiteiten. Daar mogen ze dan zeven jaar over doen.